

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Laaja-alainen osaaminen, ohjaus ja monikielisyys

**Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman
perusteet: toimeenpanon tukiwebinaari 6.4.2022**

Iltapäivän ohjelma

- 14.00 Avaussanat
opetusneuvos Katri Kuukka, Opetushallitus
- 14.05 Laaja-alainen osaaminen: Mitä se on ja miksi sitä pitää olla kotoutumiskoulutuksessakin – vai pitääkö?
väitöskirjatutkija Paula Mattila, Jyväskylän yliopisto
- 14.30 Onhan sitä jo tehty! - Kommenttipuheenvuoro
Maahanmuuttajien palveluiden johtaja Kristel Kivisik, Spring House
- 14.40 Venytystauko
- 14.45 Ohjauksen merkitys kotoutumisessa – katsaus opetussuunnitelman perusteiden Ohjaus ja oppimisen tuki -lukuun
opettaja Tanja Sandberg, Axxell Utbildning
- 15.15 Monikielisyyden ja kielivarannon huomioiminen kotoutumiskoulutuksessa
yliopistonopettaja Sanna Mustonen, Jyväskylän yliopisto
- 15.45 Kysymyksiä ja keskustelua

Miksi nämä teemat tänään?

Laaja-alainen osaaminen

- kotoutumiskoulutus vahvistaa opiskelijan laaja-alaista osaamista, jonka alueet ilmentävät osaltaan kotoutumiskoulutuksen arvoperustaa, koulutuksen tehtävää ja koulutuksen yleisiä tavoitteita
- nivoutuu kotoutumiskoulutuksen kieli- ja viestintäosaamisen ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen osa-alueiden opetukseen ja arviointiin

Ohjauksen merkitys

- opiskelijoiden oppimis- ja opiskeluvalmiuksien ja elämäntilanteiden moninaisuus edellyttää joustavia rakenteita ja opetusjärjestelyjä sekä yksilöllistä ohjausta
- yhteiskunta- ja työelämäosaamisen linkittyminen ohjaukseen: osaamisen tunnistaminen, omien valintojen pohtiminen, työnhakuvalmiudet jne.

Monikielisyyden huomioiminen

- kielitietoinen opetus ja toimintakulttuuri keskiössä: koko kielivarannon hyödyntäminen oppimisen tukena
- monikielisen yhteiskuntaorientaation huomioiminen (TEM:n selonteko)
- joustava toimiminen kielenkäyttötilanteissa huomioi monikielisyyden ja kieliresurssien merkityksen vuorovaikutuksessa

OHJAUS JA LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet
uudistuivat – Opetushallituksen webinaarisarja 6.4.2022

Paula Mattila, väitöskirjatutkija, opetusneuvos evp.

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN: MITÄ SE ON JA MIKSI SITÄ PITÄÄ OLLA – VAI PITÄÄKÖ?

1. Esitelmän pitäjän suhde laaja-alaiseen osaamiseen
2. Mitä laaja-alainen osaaminen on? 2.1 Käsitteen määrittelyä 2.2 Globaalia ja kotimaista näkökulmaa
3. Mitä lukion 2019 opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen ytimeistä löytyy? Ovatko ne asiat rinnastettavissa koto-opsiin?
4. Lisää kysymyksiä ja hiukan vastauksiakin, ml. arviointi

I. LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN OSANA (OPH-)TEHTÄVIÄNI

- 2002-2004 apuna ”viemässä” näyttötutkintojärjestelmää Liettuaan: competence-based qualifications
- POPS2014
- **LOPS2019**
- OPH:n jälkeen vielä tehtävä ECML:ssä → www.ecml.at
Transversal competences

Transversal competences in foreign language education

Overview Resources and links Think tank moderators

Resources and links

Resources from the think tank on transversal competences in language education

On February 8th and 9th, 2022, a transnational think tank on “Transversal competences in language education” took place, during which representatives from more than 30 ECML member States participated to exchange their thoughts, experiences and ideas related to the topic. This is an overview of what was discussed during those two days – in the form of video clips, PowerPoint slides and additional materials.

COMPILATION BY RICHARD ROSSNER AND KATJA ZAKI

Report of the think tank

BY DAVID NEWBY,
with contributions from
Paula Matilla and Richard Rossner

Transversal competences frameworks and websites

Reference Framework of Competences for Democratic Culture (3 volumes) (Council of Europe, 2018)

Key Competences for Lifelong Learning - a European Reference Framework (European Union, 2019)

UN Agenda 2030 – sustainable development goals

Learning Compass 2030 (OECD, 2019)

Transversal Competencies in Education Policy and Practice (UNESCO, 2015)

Assessment of Transversal Competencies. Policies and Practice in the Asian-Pacific Region (UNESCO, 2016)

Global Framework of Transferable Skills (UNICEF, 2019)

2.1 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN SUOMALAISENA JA GLOBAALINA OPS- ILMIÖNÄ

- Laaja-alaisuus jo ensimmäisissä opseissa: POPS v. 1970 ja LOPS v. 1985
- Osaamisperustaisuus / competence-based qualifications 1994-
- Kompetenssiuitekehyksiä laaditaan: OECD 1998 (DeSeCo), EU 2006 (Key skills), YK 2015 (Agenda2030/4.7), Euroopan neuvosto 2016 (demokratia)
- Taustalla mm. neoliberalismi vastaan (?) sosiaaliliberalismi
 - Eli koulutetaanko parempaa työvoimaa vai vahvistetaanko parempaa elämää?
- Koostin avainasioita minisanakirjaan (Mattila, Inha, Hilden 2022, in revision)

2.2 TARKENNETAAN LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN -KÄSITETTÄ

ILMIÖN NIMI	osaaminen, kompetenssi, taito, tietotaito, pätevyys, toimintakyky
ILMIÖN OMINAI- SUUKSIA	laaja-alaista, yleisluontoista, geneeristä, monipuolista eheyttävää, integroivaa (cross-curricular) soveltavaa, monioppiaineista, monitieteistä tietotaidon lisäksi koostuu arvoista, asenteista (tahdosta)
MIHIN TARVI- TAAN	(tosi) elämää varten = life skills ongelmanratkaisuun aidoissa, myös ennakoimattomissa tilanteissa oltava käytettävissä tulevaisuudessa (21st century skills)

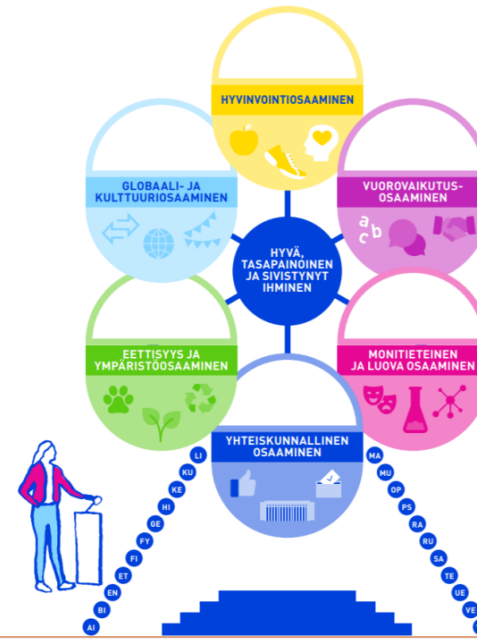
2.3 LAAJA-ALAISTA OSAAMISTA ON SIIS OLLUT MEILLÄ TARJOLLA KAUAN

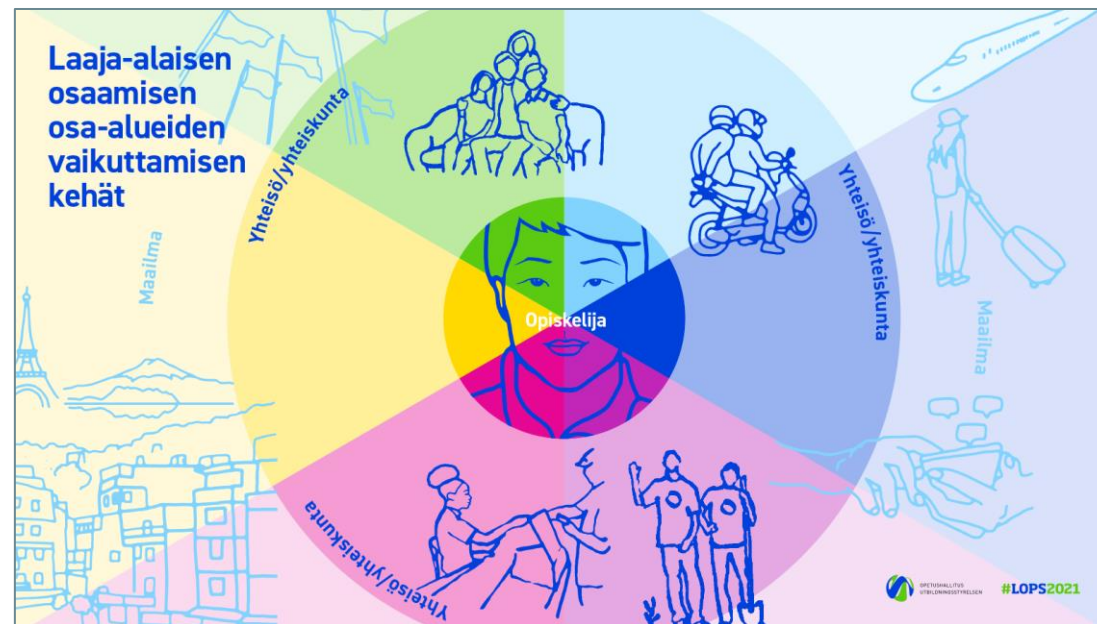
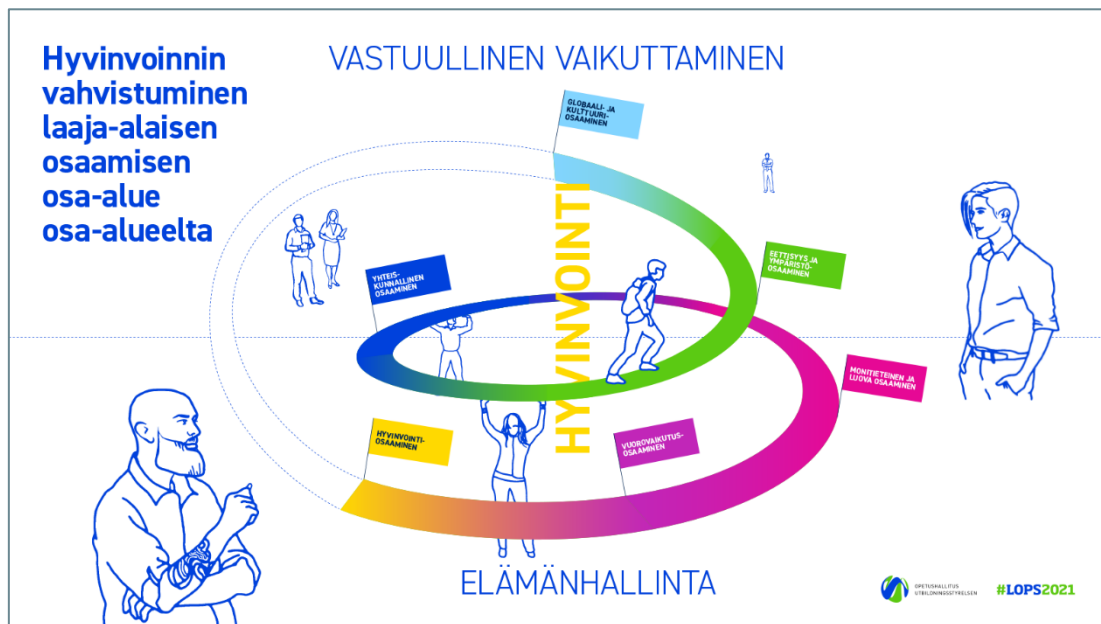
- ✓ Laaja-alaista osaamista on kuvattu Suomen ops-perusteissa alusta alkaen (1970/1985): on tavoiteltu laaja-alaista sivistystä ja kuvattu sitä arvoperustassa ja esitetty sen toimeenpanoa toimintakulttuurissa. **Aihekokonaisuus-termi ja idea** heti mukana!
- ✓ Normatiivinen asema on vankka: ops-perusteita on “määräyksenä noudatettava”
- ✓ Suoraa kv-viitekehysten tulkintaa ops-perusteissa ei ole, mutta tunnistettavia elementtejä kyllä (sitten kun niitä on ollut tarjolla, alkaen OECD:n DeSeCosta)
- ✓ Termejä: eheyttäminen → aihekokonaisuudet → laaja-alainen osaaminen.
- ✓ Miksi: ongelmanratkaisuun, tulevaisuuden haasteiden hallintaan. Oppilaat kohtaavat “ilmiöitä”, jotka eivät rajoitu yhden oppiaineen sisälle.
- ✓ Kestoteemat: Aktiivinen kansalaisuus, kestävä kehitys, työn muutos, digitalisaatio, globalisaatio
- ✓ Yleissivistävässä koulutuksessa laaja-alaisuuden panoksia on lisätty kerta kerralta:
 - Eheyttämistä kahden tai useamman oppiaineen opetuksessa. Paikallinen päätös 1970/1985.
 - Aihekokonaisuuksien kirjaaminen paikalliseen opsiin 1994 /1994 alkaen, tarkemmat kuvaukset 2003/2004. Päätös paikallinen.
 - Laaja-alainen osaaminen = koskevat kaikkia oppiaineita. 2014/ 2019. Kansallinen päätös. Nyt mennään!

3.1 LOPS 2019 JA KURKISTUS SEN LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN YTIMEEN

- Lukiolaki ja HE 2018
- Ydintavoite: Opiskelijan hyvinvointi, mutta myös Suomen menestys
- Kuusi osaamisen osa-aluetta: **hyvinvointi**, **vuorovaikutus**, **monitieteisyys** ja **luovuus**, **yhteiskunta**, **eettisyys** ja **ympäristö**, **globaali** ja **kulttuuri**
- Vrt. KOTO-OPS: **Oppimaan oppimisen**, **moniluku-**, **digi-**, **vuorovaikutus-**, **hyvinvointi-**, **ympäristö-**, **kulttuuriset** taidot sekä **yhteiskuntataidot** yhteisenä punoksena

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

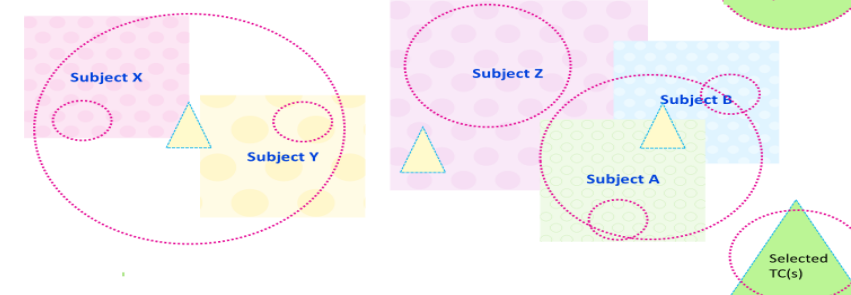

3.2 LOPS2019:N LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN KAKSI ISOA IDEAA, KAKSI KEHÄÄ

3.3 MISSÄ SE LAAJA-ALAISUUS SITTEEN ON?

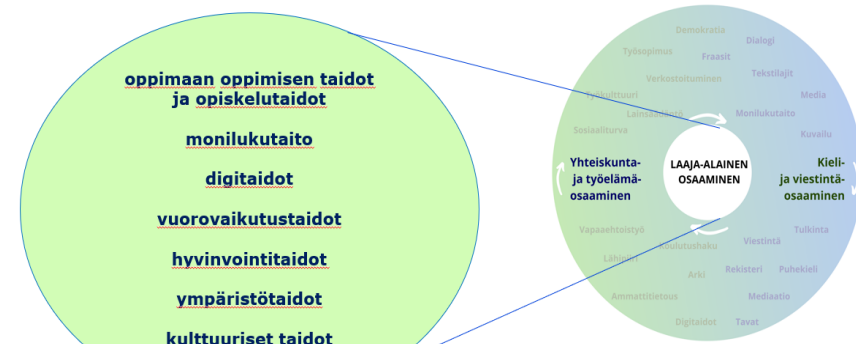
- A) Koulutusmuodon tehtäväluvussa ja arvoperustaluvussa. Arvoperusta tulee todeksi koulun toimintakulttuurissa.
- B) Oppiaineiden sisällä, aina. Opintojaksoissa, joihin koottu kaksi tai useampia oppiaineita. Opintojaksoissa, jotka rakennetaan laaja-alaisen teeman ympärille.
- Paikallinen ops on tässä ratkaiseva: miten tulkitaan, tulkitaanko mitenkään? Paikalliseen KOTO-OPSiinkin kirjataan laaja-alaisen osaamisen sisällöt osana koulutusta
- Arviointi haasteena: kysymyshän on kompetenssin, pätevyyden **näyttämisestä**
- Opettajien rooli aivan keskeinen. Ohjauksen roolin tärkeyttä ei oikein huomattu?

How to embed the 6 transversal competences into study units (=courses) based the 2019 Upper Secondary Curriculum in the local curriculum:

Laaja-alainen osaaminen

HUOM! Osa kieli- ja viestintäosaamisen opetusta ja arviointia – pohdittava, miten?

3.4 KUINKA LAAJA-ALAISIA OLLAAN NYT?

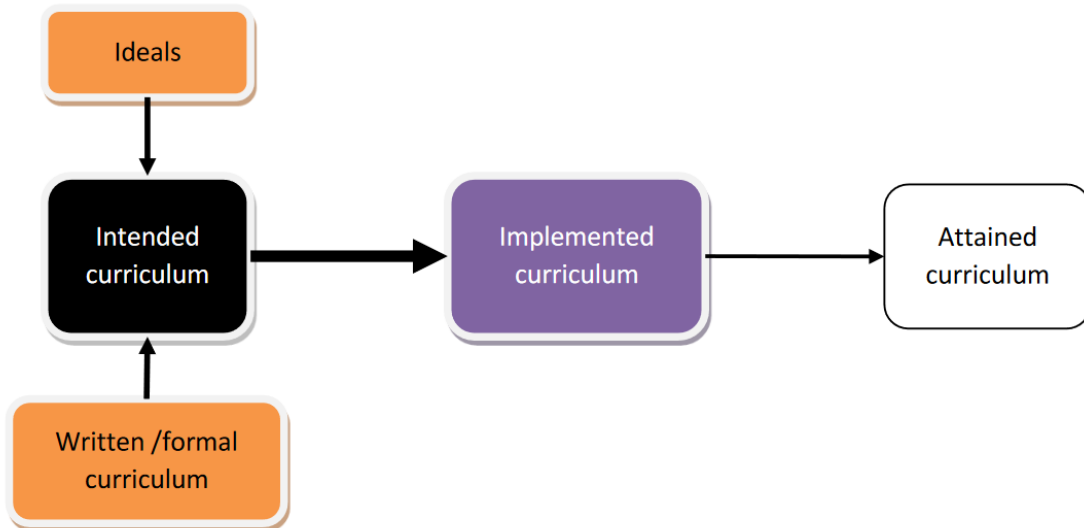

Figure 1. Model of curriculum alignment (Taken from van den Akker, Fasoglio and Mulder (2010))

- Karvi ja sen edeltäjät ovat arvioineet aihekokonaisuuksien ja laaja-alaisen osaamisen toteutumista koulujen opetuksessa.
- Tuloksista käy ilmi, että aihekokonaisuuksien toteuttaminen jäi laimeaksi.
- POPS2014:n osalta opettajat ovat kertoneet vaikeuksista viedä laaja-alaista osaamista oppiaineiden käytännön opetukseen: kuvaukset perusteasiakirjassa koetaan epämääräisiksi. Myös: "Ei mahdu..."

4.1 (LISÄÄ) VERTAILUA LOPS2019 - KOTO-OPS2022

- LOPS2019:
- Elämää varten (life skills): osaamisen painopiste tulevassa
- Osaamisen kartuttamiseen/ näyttämiseen ei vielä paljon elämäkokemusta
- Oppiaineiden paljous haastaa ”ilmiöpohjaisen” lähestymistavan
- Kiire ja yo-koe (kohta muuttuu!?)
- Ohjauksen rooli tärkeä mutta ohitetaan usein

- KOTO-OPS 2022:
- Elämä tähän asti ja eteenpäin, KOTO nivelkohta, jota vahvistetaan
- Osaamisen kartuttamiseen/ näyttämiseen opiskelijalla jo paljon kokemusta
- ”Oppiaineita” vain kaksi
- Kiire jo eteenpäin?
- Ohjauksen rooli aidosti keskeinen

KRITIIKKIÄ JA MUITA HUOMIOITA

- “It’s interesting to see how quickly these ideas have come into national steering documents, but it is a long way to get them into the classrooms” (A colleague at the ECML)
- Mutta jospa se onkin hyvä:
- ”Taitofetisismi”, kompetenssidiskurssi – jos ei olla avoimia kritiikille, valtaavatko taidot liian ison alan koulutuksesta (jopa varhaiskasvatuksesta)? Kuinka paljon ollaan jatkuvan talouskasvun asialla? Vrt. esim. <https://www.youtube.com/watch?v=GMPReZsW4uA>

Ja totta kai:

“Good teachers have always incorporated life skills into their pedagogy. The challenge today is to incorporate these essential skills into schools deliberately, strategically, and broadly.” Dede, 2010

Vielä jälkiviisautta: Jos saisin,

lisäisin lukion laaja-alaisiin arjen (teknologiaan liittyvän) osaamisen, ehkä jopa omaksi osa-alueekseen. <https://bit.ly/3LKd1ZW>

SUURKIITOS!

PAULA.K.MATTILA@STUDENT.JYU.FI
POIMINTOJA LÄHTEISTÄ

- Centre for Global Higher Education (2022). Challenging the skills fetish. . <https://www.youtube.com/watch?v=GMPReZsW4uA>
- Dede, C. (2010). Comparing frameworks for 21st century skills. In J. Bellance, & R. Brandt (Eds.), 21st century skills: Rethinking how students learn (pp. 51-76). Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- ECML, 2022. Transversal competences in foreign language education. <https://www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2020-2023/Transversalcompetencesinforeignlanguageeducation/Resources/tabid/5527/language/en-GB/Default.aspx>
- Halinen, I. (2011). Kompetenssiajattelu ja sen vaikutukset pedagogiikkaan. Teoksessa: Jääskeläinen, L. & Repo, T. (toim.) Koulu kohtaa maailman. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/138412_koulu_kohtaa_maaailman_0.pdf
- Korhonen, A. & Mattila, P. (2021). Me ei haluttaisi elää sellaisessa ajassa – Lasten ja nuorten ajatuksia vuodesta 2050. Teoksessa: Kestävä tulevaisuus. Opas oppimisen, toimintakulttuurin ja arkikäytäntöjen kehittämiseen kasvatuksen ja koulutuksen maailmassa. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/me-ei-haluttaisi-elaa-sellaisessa-ajassa-lasten-ja-nuorten-ajatuksia>
- Mattila, P., Inha, K. & Hildén, R. (2022). Laaja-alaiseen osaamiseen liittyvät kuvaukset lukion opetussuunnitelmien perusteissa: Tarkastelua kansainvälisten viitekehysten valossa. (Tulossa)
- Opetushallitus (2021). Laaja-alainen osaaminen – mitä sillä pitäisi saada aikaan? <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/laaja-alainen-osaaminen-mita-silla-pitaisi-saada-aikaan>

The logo for Spring House, featuring two orange circles of different sizes above the text.

Spring House

Laaja-alainen osaaminen kotoutumiskoulutuksessa

Onhan sitä jo tehty!

Kieli- ja viestintäosaaminen

40–50 opintopistettä

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

20–30 opintopistettä, josta 8 opintopistettä työssäoppimista

Ohjaus

+
Valinnaisia
opintoja

7 opintopistettä

OSAAMINEN LUKIOSSA

ISEN VÖSSÄ

ONHAN NÄITÄ JO TELUTY!

- **oppimaan oppimisen taidot**
 - ja opiskelutaidot
 - monilukutaito
 - digitaidot
- **vuorovaikutustaidot**
- **hyvinvointitaidot**
- **ympäristötaidot**
- **kulttuuriset taidot**

Kielen-
opetuksen
teemat

Ryhmätyöt ja
itsenäinen
opiskelu

Verkko-
opiskelu,
sovellukset

Tekstilajit ja
kanavat

Tiedonhaku

Viestiminen eri
tilanteissa

MITÄ VAATII PALVELUNTUOTTAJALTA JA KOULUTTAJALTA

- Monipuolisia menetelmiä (ehkä myös uusia?)
- Entistä vahvempaa kielitietoisuutta kaikessa toiminnassa
 - Vahvaa integrointia
 - Havainnollistamista
 - Ohjausta
- Resursseja ja fiksua resursointia

Teemme työelämän löytöjä®

www.staffpoint.fi

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Ohjauksen merkitys kotoutumisessa

Katsaus opetussuunnitelman perusteiden
Ohjaus ja oppimisen tuki -lukuun

Tanja Sandberg, Axxell Utbildning

Järjestelmällinen ja laadukas ohjaus kotoutumiskoulutuksessa

Ohjaussuunnitelma

Ohjausta antavat
henkilöt

Ohjaus, ohjauksen eri
muodot

Linkittyminen
koulutuksen sisältöihin

Osaamisen
tunnistaminen ja
tunnustaminen

Henkilökohtainen
opiskelusuunnitelma

Urapolun
rakentaminen

Yhteistyö

Oppimisen ja
opiskelun tuki

Rakenteet

Ohjaus ja tuki opetussuunnitelman perusteissa

Opetussuunnitelman perusteet 2012

4	Opiskelijan tukeminen ja ohjaus.....	6
4.1	Ohjaus osana kotoutumiskoulutusta	
4.2	Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinta..	
4.3	Ammatillinen ohjaus ja jatkosuunnitelmat	

Opetussuunnitelman perusteet 2022

OHJAUS JA OPPIMISEN TUKI	
6.1	Ohjaus osana kotoutumiskoulutusta
6.2	Uraohjaus
6.3	Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma . . .
6.4	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.
6.5	Oppimisen ja opiskelun tuki.

Esiin nousseita tarpeita

- Opetussuunnitelman perusteisiin liittyvässä kyselyssä esiin tulleet kommentit ja niiden huomioiminen
 - Jatkuva ohjaus, osaamisen tunnistaminen, ohjaustyötä tekevien roolien selkeyttäminen, kielitietoisuus ja monikielisyys, oppimisvaikeudet
- Päivittäminen, termien ja käsitteiden täsmentäminen
- Ohjaukseen liittyvien asioiden ja oppimiseen tukeen liittyvien asioiden selkeä erottelu
- Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytänteiden vahvistaminen kotoutumiskoulutuksessa
- Kotoutumiskoulutuksen opiskelijoiden erilaisten tarpeiden huomioon ottaminen

Ohjaussuunnitelma

Hyvin laadittu ohjaussuunnitelma varmistaa ohjauksen laadun ja jatkuvuuden sekä tekee ohjaustoiminnan näkyväksi.

- Ohjaussuunnitelma osana koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmaa
- Ohjauksen toteuttamisen työväline, tukee ohjaustyötä ja sen arviointia
- Ohjauksen kannalta keskeisten seikkojen lisäksi kuvataan
 - ohjausyhteistyö ja yhteistyötahot
 - työssäoppimisessa annettavan ohjauksen järjestäminen
 - ohjaustoiminnan arvioinnin toteuttaminen
- Suunnitelmassa huomioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma(t)

Ohjaus osana kotoutumiskoulutusta

Kotoutumiskoulutuksessa opiskelija saa henkilökohtaisesti suunniteltua ja toteutettua ohjausta ja tukea kotoutumiskoulutuksen suorittamiseen, opinto- ja urasuunnitteluun sekä niihin liittyvien suunnitelmien ja hakemusten laadintaan.

- Ohjausta antavat henkilöt
- Ohjaus, ohjauksen muodot
- Kielitietoisuus, tukikielten käyttäminen (opiskelijan äidinkieli, muut kielet)
- Ennakkoluulottomuus, ennakkoasenteiden ja käsitysten purkaminen
- Uraohjaus
- Verkostoituminen koulutuksen aikana
- Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen linkittäminen uraohjausta tukeväksi

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Suunnitelman tavoitteena on selkeyttää opiskelijan päämääriä, tukea opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa ja kehittää opiskelijan aktiivista toimijuutta.

- Suunnitelma kotoutumiskoulutuksen aikaisten ja pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi
- Kokonaisvaltainen lähestymistapa
- Laaditaan yhteistyössä, päivitetään koulutuksen aikana
- Jatkosuunnitelma
 - lyhyen aikavälin tavoitteet ja pitkän aikavälin päämäärät

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Kotoutumiskoulutuksessa keskeistä on tunnistaa osaaminen, joka auttaa opiskelijaa työllistymisessä, pätevoitymisessä tai jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Osaamisen
tunnistaminen
ja
tunnustaminen
kotoutumis-
koulutuksessa

- Systemaattinen ja järjestelmällinen osaamisen tunnistaminen
- Osaamisen dokumentointi: työnhaun asiakirjat, osaamis- tai työtodistukset, portfolioit jne.
- Ohjauskeskustelut, opetus, työssäoppimisjaksot, osaamiskartoitukset, työpajat, näytöt, todistukset, työelämän sertifikaatit, valintakokeet, tutkintojen tunnustaminen
- Sovellukset, työkalut (monikieliset, visuaaliset, virtuaaliset)
- Työssäoppimisjaksojen rooli osaamisen tunnistamisessa

Oppimisen ja opiskelun tuki

Tuen avulla opiskelija saa yhdenvertaiset mahdollisuudet saavuttaa tavoitteita koulutuksen aikana ja sen jälkeen.

- Kotoutumiskoulutuksen opettajat, muut ammattilaiset
- Erityistä tukea tarvitsevien kohdalla tarvittaessa erityisopettajat
- Oppimisvaikeudet, niiden tunnistaminen ja tukimuodot
- Opiskelijan omat kokemukset ja havainnot
- Eriyttäminen, sen ulottuvuudet ja ratkaisut
- Tuen tarpeen huomioiminen ohjauksessa

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Monikielisyyden ja kielivaranannon huomioiminen kotoutumiskoulutuksessa

─ **Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman
perusteet: toimeenpanon tukiwebinaari 6.4.2022**

Sanna Mustonen
sanna.s.mustonen@jyu.fi

Ops-teksti → käytänteet

- **Oppimiskäsitys:** Kielitietoinen opetus tukee monikielisten opiskelijoiden erilaisia *oppimisprosesseja ja identiteettiä* oppijoina, mihin kuuluu opiskelun kokeminen merkityksellisenä, omien resurssien tunteminen ja tavoitteiden asettaminen.
- **Toimintakulttuuri:** Opiskelijaa *kannustetaan käyttämään kielivarantoaan* ja rohkaistaan ilmaisemaan itseään monikielisesti
- **Kieli- ja viestintäosaaminen:** *Sisältöalueiden käsittelyssä* hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan opiskelijan omaa moninaista kielivarantoa
- **Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen:** tukena voidaan käyttää erilaisia sovelluksia ja työkaluja, jotka voivat olla myös monikielisiä, visuaalisia ja virtuaalisia. Opiskelijan äidinkieltä ja muita hyvin osaamia kieliä voidaan käyttää osaamisen tunnistamisen apuna.

Yksikielinen ideologia → limittäiskieleily (translanguaging)

- Kieli monikielisinä, tilanteisina käytänteinä
- Kielellisten hierarkioiden purkaminen
- Kaikki kielelliset (ja multimodaaliset) resurssit vuorovaikutuksen ja oppimisen tueksi
- Toimijuuden tukeminen

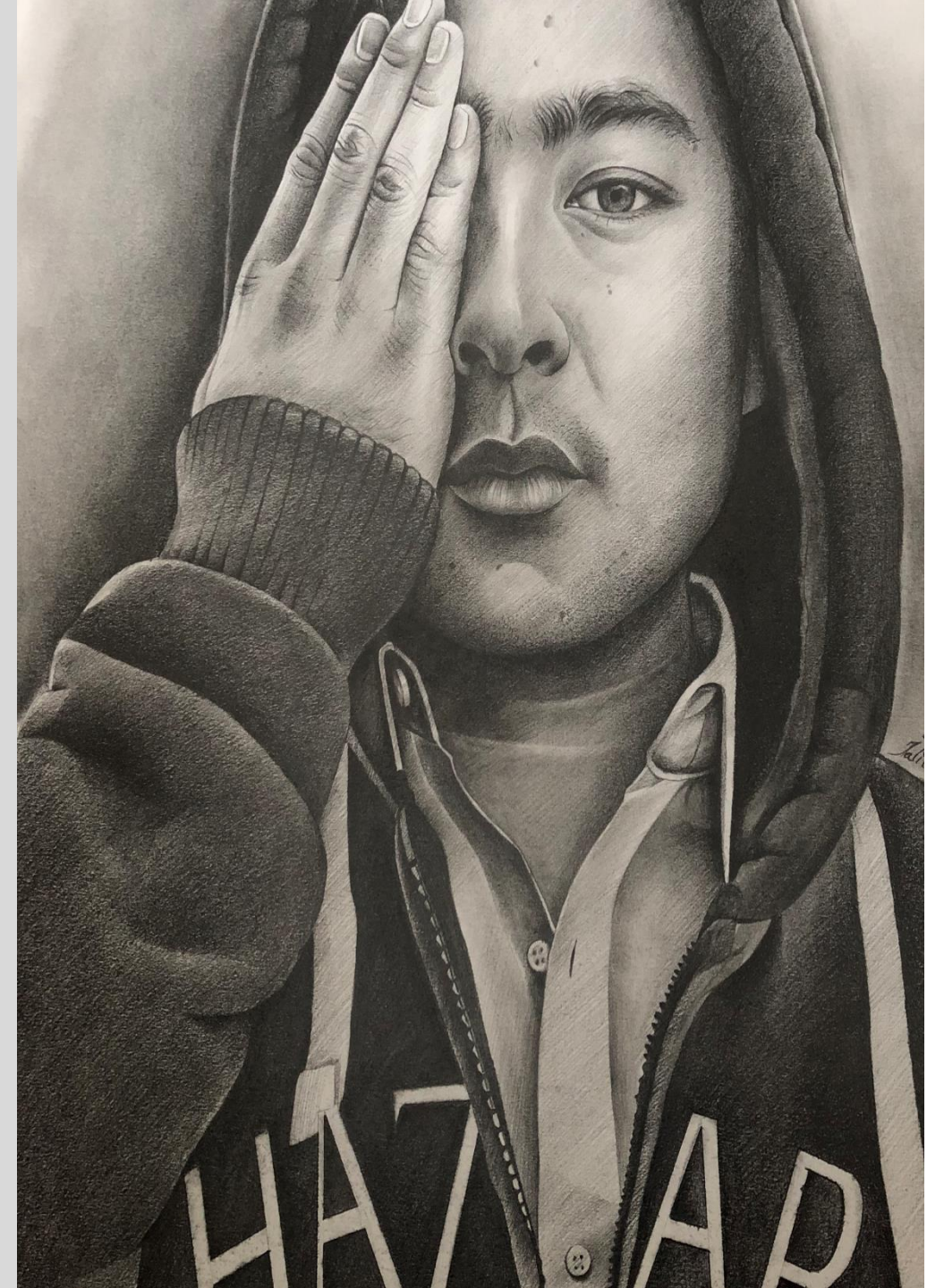
- Miten tunnistaa ja tunnustaa osaaminen JA miten aidosti integroida se oppimisen, osallisuuden ja identiteetin rakentumisen tueksi?

Monikieliset resurssit

- Aikuisten monikieliset resurssit ja osaaminen voivat edelleen jäädä opettajilta piiloon (Mustonen ym. 2021); äidinkielen käyttö saatetaan jopa kieltää (Mustonen & Puranen 2021).
- Rakennetaanko pedagogiikkaa osaamisen vai puutteiden varaan?
- Osaamisen tunnistamisen merkitys

Monikielisyyden tunnistaminen ja hyödyntäminen

- Tukee sekä kognitiivista että sosioemotionaalista kiinnittymistä oppimiseen
- Koko potentiaali käyttöön oppimisen, osallisuuden ja identiteetin rakentumisen tueksi (vai saako käyttää vain toista silmään?)
- Tukee opiskelijan minä-pystyvyyden tunnetta
- Motivoi myös suomen oppimiseen
- Sujuvoittaa ohjaamista koulutuspolulla, kehittää opetuksen eriyttämistä tarpeiden mukaan, voi nopeuttaa työllistymistä (esim. Guo & Shan 2013)

Suomea suomeksi – hyvä tahto

OPETTAJA: – – ne meinas puhua sitä omaa kieltänsä ni mä heti aina komennan että et puhu et puhut suomee (.) aluks se kysy miks mä että no sen takia että opitte sen suomen että se on pakko opetella kysykää sitte että jos ette jotain osaa – – että ennemmin mä haluan niin että ne sillonhan se tulee väkisin se oppi kun joutuvat käyttämään kieltä

Mustonen, S., Puranen, P., & Suni, M. (2020). Maahanmuuttotaustaisten opiskelijoiden tasaarvoisen osallisuuden tukeminen ammatillisessa koulutuksessa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11(6).

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu2020/maahanmuuttotaustaisten-opiskelijoiden-tasa-arvoisen-osallisuuden-tukeminenammatillisessa-koulutuksessa>

“Heikko suomen kielen taito”?

Eylon oma kokemus (katkelmat käännetty darinkielisestä haastattelusta, Eylon äidinkieli kurdi):

- Mostly **Finnish and Persian**. There are also Afghani. Kurds write mostly **in Kurdish**. Others mostly write **in Finnish or English**. English, I have a Canadian customer, I have a customer from England, they are students here, French, they just speak in English. When they come, they speak in English. -- I have lots of customers, they are Arabs, they don't know Finnish, or Kurdish, we talk **in Arabic** --
- Language and related issues are important. I mean, for everyone if one wants to live somewhere else, they are very important, I mean, I have learned Persian, think about it, there are 80 million people live in Iran, I can talk to 80 million people, in Kurdistan, there are 5 million people, among those 5 million, maybe, I can talk to 2 million, the other 3 millions speak in Kormanji Kurdish, they are different, I don't understand it at all. I've learned Finnish, to 5 million people. English, **I can talk to whole world**. Language is very important; I mean, I have many Afghani customers saying “there is another barber who trims cheaper, or is closer, but he doesn't understand our language, I ask for a style, he trims my hair into a different style, he doesn't understand my language”. **It has helped me a lot; I mean, language, if anyone wants to live better, he must learn more languages.**

(Aineisto: Mustonen 2021. Building Blocks – Työelämässä tarvittavien toisen kielen resurssien rakentuminen <https://buildingblocksresearch.com/>)

Oletukset kielitaidosta?

- Miten opiskelijan etnisyys, rotu, sukupuoli jne. vaikuttavat siihen, mitä oletamme heidän kielitaidostaan?
- Onko kartoitettu taitoa ja evidenssiä osaamisesta, vai tehdäänkö oletuksia esim. koulutustaustan perusteella?
- Kenen taitoa arvostetaan? Millaista taitoa ja tietoa ja näkökulmia arvostetaan?
- "Voin oppia puhumaan suomea sujuvasti -- Mutta mulla tulee aina olemaan musta tukka." → onko kielitaito avain osallisuuteen? Miten purkaa syrjiviä rakenteita koulutuksessa?

Flores & Rosa 2015; Mustonen 2021

Monikielinen vuorovaikutus nopeuttaa myös suomen oppimista

- Empiiristä evidenssiä tutkimuksesta kun sisältöjä saa prosessoida kaikilla kielellisillä resursseilla, suomenkin oppiminen tehostuu
 - Mitä monipuolisemmin sisältöjä prosessoidaan, sen syvempää oppimista (myös Meyer ym. 2015) vrt. ulkoaopitut käsitteet ja määritelmät, joiden merkityksiä ei ymmärretä
 - Opiskelijat käyttävät monikielisiä resurssejaan spontaanisti; parhain vipuvoima syntyy, kun opettaja rakentaa vuorovaikutuksellisia tilanteita ja ohjaa strategisesti käyttämään muita osattuja kieliä suomen rinnalla ja tukena
 - Jos opettaja antaa opiskelijoille asiantuntijan roolin (esim. harjoittelussa rohkaisu toisen opiskelijan tukeen omalla kielellä), toimijuus ja sitoutuminen oppimiseen vahvistuu

Mitä tapahtuu, jos vuorovaikutus pakotetaan yksikieliseksi? Mitä vuorovaikutuksessa nyt tapahtuu?

Moi

Monta sulla on **se tool** että tarvitse mustikoilla

Tarkoitatko **poimureita**?

Poimuri

Meillä on **2 poimuria**

Joo

--

Okei kiitos tästä **piomurista**

SEURAAVANA PÄIVÄNÄ:

Mä kävin jo mutta ei o vielä yksi sanko **full**

Ja pitääkö olla **cleaned**?

Joo, **puhdistettu (cleaned)** ☺ Mennään vaan! Sopiiko klo 15 jälkeen? Sitten on sanko **täysi**

(full).

Onko sulla **väline**, jolla on helppo **puhdistaa**?

Ei ole **väline** ☹ **Puhdistaa** on tosi vaikeampi

-- Ei ole vielä **täysi** Heti kun meni **täydeksi**

sanna.s.mustonen@jyu.fi

kerron

Aineisto: Kohtaamisista dialogiin
(Peuronen & Mustonen 2017)

Kielitietoisuus

- tietoa kielistä, mutta ennen kaikkea ymmärrystä kielen merkityksestä oppimiselle ja identiteetille; salliva asenne ja taito rakentaa vuorovaikutuksellista tukea
- Opettajan ei tarvitse osata opiskelijoiden kieliä
- Oppimisprosessia (tiedostumista kielistä) kuitenkin tukee, jos opettajalla käsitys opiskelijoiden äidinkielten rakenteesta ja kulttuuristen vuorovaikutustilanteiden rakentumisesta
 - Ks. esim. Honko & Mustonen toim. 2018. Tunne kieli – matka maailman kieliin ja kielitietoisuuteen. Finn Lectura.
 - <https://sites.google.com/jyu.fi/tunne-kieli-verkkomateriaali/>

Kielitietoisuus: kohti laaja-alaista, integroivaa näkökulmaa

- Kielen rooli osallisuudessa
 - Oppijan kielellisten resurssien tunnistaminen, arvostaminen ja tukeminen
 - Kielellisten käytänteiden näkyväksi tekeminen
 - Tuen rakentaminen vuorovaikutuksessa

Konkreettisia työvälineitä kielitaidon arvioimiseen ja sisältöjen rinnalla tukemiseen esim. täällä:

Aalto, E., Mustonen, S., Järvenoja, M. & Saario, J. (2019). Monikielisen oppijan matkassa. Verkkosivusto opettajankoulutukseen. Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos. Saatavilla: <https://monikielisenoppijanmatkassa.fi>

Lähteitä

- García, O. & Kleyn, T. (2016). Translanguaging theory in education. In García & Kleyn (Eds.) Translanguaging with multilingual students: learning from classroom moments. New York, London: Routledge, pp. 9-33.
- Guo, S. & Shan, H. (2013). The politics of recognition: critical discourse analysis of recent PLAR policies for immigrant professionals in Canada. *International Journal of Lifelong Education* 32(4), 464–480. <https://doi.org/10.1080/02601370.2013.778073>
- Flores, N., & Rosa, J. (2015). Undoing appropriateness: Raciolinguistic ideologies and language diversity in education. *Harvard Educational Review*, 85, 149–171. doi:10.17763/0017-8055.85.2.149
- Meyer, O., Coyle Do, Halbach Ana, Schuck Kevin & Ting Teresa 2015. A pluriliteracies approach to content and language integrated learning – mapping learner progressions in knowledge construction and meaning making. *Language, Culture and Curriculum*. 28/1, 41-57.
- Mustonen, S. (2021). 'I'll always have black hair': challenging raciolinguistic ideologies in Finnish schools. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 7(3), 159-168. <https://doi.org/10.1080/20020317.2021.2000093>
- Mustonen, S., Reiman, N., Vaarala, H., Bogdanoff, M., Tarnanen, M. 2021. Opettajat aikuisten maahanmuuttajien perustaitoja kehittämässä. *Aikuiskasvatus* 41(3), 208–221.
- Mustonen, S. & Puranen, P. 2021. Kielitietoiset käytänteet tukemassa maahanmuuttotustaisten opiskelijoiden kiinnittymistä ammatilliseen koulutukseen. *Kasvatus* 52(1), 65–78.
- Mustonen, S. & Strömmer, M. (in process) Becoming a multilingual health professional in vocational education - two adult migrants' translanguaging trajectories.
- Kujamäki, M. (tulossa). Ammatillisten opettajien kielitietoiset käytänteet maahanmuuttotautaisille lähihoitajaopiskelijoille suunnatussa opetuksessa. Maisterin tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Ennakkokysymykset

Kotokoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen suhde? Kotoajan päättymisen kesken koulutuksen? TUVA kotoajan ylittäneille? Koulutuksen kertaaminen? Ikääntyneiden ohjaus? Erityisen tuen tarpeet? Lukihäiriön diagnosointi?

Ohjaus liittyen työelämäjaksoihin

“Laaja-alainen” -käsitteen avaaminen

Millaisia jatkokoulutuspolkuja on niille, joiden kielitaito jää A1- tai A2-tasolle (esimerkiksi traumataustan, iän, lukihäiriön (miten todeta?) tms. takia)?

Ohjauksen järjestäminen käytännössä: kun ohjausta toteutetaan ryhmä-, pienryhmä- ja yksilöohjauksena, mikä voisi olla vähimmäismäärä jokaiselle opiskelijalle tarjottavaa yksilöohjausta koko kotoutumiskoulutuksen aikana?